

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΛ. ΓΚΟΡΤΣΟΣ
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΛΙΒΑΔΑ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΑΚΟΣ

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ - Αθήνα 2003

Α΄ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠ΄ΙΠΕΔΟ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚ΄Η ΕΠΟΠΤΕ΄ΙΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚ΄ΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ, ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚ΄ΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡ΄ΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡ΄ΗΣΕΩΝ ΕΠΕΝΔ΄ΥΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ΄Υ ΟΜ΄ΙΛΟΥ ΕΤΕΡΟΓΕΝ΄ΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤ΄Η-

Στις 16 Δεκεμβρίου 2002 εκδόθηκε η Οδηγία 2002/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων επενδύσεων χρηματοπιστωτικού ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων⁽¹⁾. Η Οδηγία έχει διπλό στόχο:

α) Την απαρίθωση του κοινοτικού πλαισίου για τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα με τη διαμόρφωση ειδικής νομοθεσίας για την προληπτική εποπτεία των χρηματοπιστωτικών ομίλων ετερογενών δραστηριοτήτων.

β) Τη διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού με την ευθυγράμμιση των κανόνων που εφαρμόζονται στους χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων με εκείνους που εφαρμόζονται στους χρηματοπιστωτικούς ομίλους ομογενών δραστηριοτήτων.

Οι βασικές ρυθμίσεις της Οδηγίας συνίστανται στα εξής:

Αναφορικά με το εφαρμοστέο δίκαιο:

- Προσδιορισμός τεχνικών αρχών και μεθόδων υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας στο επίπεδο του χρηματοπιστωτικού ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων.
- Καθιέρωση συμπληρωματικής εποπτείας τόσο της συγγέντρωσης κινδύνων σε επίπεδο ομίλου, όσο και των συναλλαγών στο εσωτερικό των ομίλων.
- Καθιέρωση μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου και διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων.

Αναφορικά με την κατανομή αρμοδιοτήτων και τη συνεργασία των αρμόδιων αρχών:

- Ορισμός συντονιστή της δράσης των ενεχόμενων επιμέρους αρμόδιων αρχών εποπτείας.
- Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των αρχών εποπτείας των διάφορων τομέων.
- Διασφάλιση της ροής προς τις αρμόδιες αρχές των αναγκαίων για την εκτέλεση του έργου τους πληροφοριών.
- Συνεργασία με αρμόδιες αρχές τρίτων χωρών.

ΜΝΗΜ΄ΟΝΙΟ ΣΥΝΕΝΝ΄ΟΗΣΗΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚ΄Η ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚ΄Η ΣΤΑΤΙΣΤΙΚ΄Η

Αναγνωρίζοντας τη σπουδαιότητα των στατιστικών στοιχείων για την ομαλή λειτουργία της ενιαίας χρηματοπιστωτικής αγοράς, την υλοποίηση και την αξιολόγηση της νομισματικής πολιτικής, αλλά και τις αυξανόμενες

⁽¹⁾ Ε.Ε.. L 035, 11.02.2003 σ. 0001-0027. Η εν λόγω Οδηγία τροποποιεί τις Οδηγίες του Συμβουλίου 73/239/ΕΟΚ, 79/267/ΕΟΚ, 92/49/ΕΟΚ, 92/96/ΕΟΚ, 93/6/ΕΟΚ και 93/22/ΕΟΚ και τις Οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 98/78/ΕΚ και 2000/12/ΕΚ. Βλ. επίσης το κείμενο πολιτικής Supervision of Financial Conglomerates του Joint Forum on Financial Conglomerates. Το εν λόγω forum λειτουργεί υπό την αιγίδα της Επιτροπής της Βασιλείας, του IOSCO και της IAIS. <http://www.bis.org/publ/bcbs47.htm>

στατιστικές ανάγκες ενόψει της επικείμενης διεύρυνσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) υπέγραψαν στις 10 Μαρτίου 2003 Μνημόνιο Συνεννόησης, που αφορά στην οικονομική και χρηματοπιστωτική στατιστική⁽²⁾.

Ο στόχος του μνημονίου συνίσταται στην εμπέδωση της τεχνικής και εννοιολογικής ομοιογένειας οικονομικών και χρηματοπιστωτικών στατιστικών στοιχείων. Με το Μνημόνιο επιβεβαιώνεται ο επιμερισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ Στατιστικής Υπηρεσίας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Eurostat) και Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Η αρμοδιότητα της πρώτης άπτεται του τομέα της γενικής οικονομικής στατιστικής, ενώ της δεύτερης του τομέα της νομισματικής και τραπεζικής στατιστικής και της στατιστικής που αφορά στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Τέλος, ενισχύεται η συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ και της Eurostat στον τομέα του ισολογίου πληρωμών, των χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών εθνικών λογαριασμών κατά θεσμικό τομέα, καθώς και σε θέματα στατιστικής υποδομής.

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΥΨΗΛΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΑΡΧΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΠΟΠΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Η εμπάθυνση της ολοκλήρωσης των χρηματοπιστωτικών αγορών της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνεπάγεται αναμφίλεκτα οφέλη για τους θετικούς και αρνητικούς αποταμιευτές. Σύγκαιρα, όμως, θέτει τον κίνδυνο ευχερέστερης – κατά το μέτρο της συσσωμάτωσης – διάδοσης σε τρίτα κράτη των χρηματοπιστωτικών προβλημάτων που ενσκήπτουν σε ένα κράτος μέλος. Στο πλαίσιο αυτό και λαμβάνοντας υπόψη αφενός ότι η ΣυνθηΚΕ δεν ανάγει την ΕΚΤ σε ενιαία εποπτική αρχή και αφετέρου ότι στα πλαίσια της ΕΕ οι εποπτικές αρχές των κρατών μελών διαφοροποιούνται θεσμικά, προβάλλει επιτακτική η ανάγκη διαμόρφωσης διαύλων συνεργασίας.

Σε συνέχεια των Brouer Recommendations⁽³⁾, η Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας (Banking Supervision Committee), που δραστηριοποιείται στους κόλπους του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), εργάστηκε για τη διαμόρφωση βασικών αρχών και διαδικασιών για τη συνεργασία των αρμόδιων εποπτικών αρχών σε καταστάσεις κρίσης. Το έργο της Επιτροπής αποκρυσταλλώθηκε σε ένα Μνημόνιο Συνεννόησης αρμόδιων αρχών, που τέθηκε σε ισχύ από την 1η Μαρτίου 2003⁽⁴⁾.

Στο Μνημόνιο, το οποίο δεν αποτελεί δημοσιεύσιμο κείμενο, προβλέπονται μεταξύ άλλων αρχές και διαδικασίες αναφορικά με:

- τον προσδιορισμό των αρμόδιων κατά περίπτωση αρχών για τη διαχείριση κρίσεων,
- τη διαμόρφωση της υποδομής που θα διασφαλίζει τη ροή των αναγκαίων πληροφοριών,
- το περιεχόμενο των προς ανταλλαγή πληροφοριών.

⁽²⁾ European Central Bank: Memorandum of Understanding on Economic and Financial Statistics between the Directorate General Statistics of the European Central Bank and the Statistical Office of the European Communities (Eurostat), Μάρτιος 2003.

⁽³⁾ Βλ σχετικά European Commission (2000): Report on Financial Stability, Economic Papers no. 143 και European Commission (2001): Report on Financial Crisis Management, Economic Papers no. 156.

⁽⁴⁾ European Central Bank: Memorandum of Understanding on high-level principles of co-operation between the banking supervisors and central banks of the European Union in crisis management situations, Μάρτιος 2003. Έχει προηγηθεί το Μνημόνιο Συνεννόησης μεταξύ των αρμόδιων αρχών επίβλεψης συστημάτων πληρωμών και εποπτείας τραπεζικού συστήματος.

Β' ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΑΓΟΡΩΝ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΪΠΕΔΟ

ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ (MARKET ABUSE)

Το Δεκέμβριο 2002 υιοθετήθηκε η Οδηγία 2003/6/ΕΚ για τις καταχρηστικές πρακτικές στην αγορά⁽⁵⁾. Όπως είναι γνωστό, η Οδηγία αυτή εκδόθηκε βάσει της διαδικασίας Lamfalussy, σύμφωνα με την οποία σε πρώτο επίπεδο εκδίδεται η Οδηγία-πλαίσιο, όπου η Επιτροπή προτείνει ταυτόχρονα τα θέματα, για τα οποία θα πρέπει να ληφθούν εκτελεστικού χαρακτήρα μέτρα στο επίπεδο 2. Ο ρόλος των μέτρων εκτελεστικού χαρακτήρα είναι η συγκεκριμενοποίηση των αρχών-πλαισίων που καθορίζονται στο επίπεδο 1, ώστε να εξασφαλίζεται η δυνατότητα προσαρμογής των τεχνικών διατάξεων στις εξελίξεις της αγοράς, καθώς επίσης και η ομοιόμορφη εφαρμογή των αρχών της Οδηγίας σε όλα τα κράτη μέλη. Τα μέτρα αυτά υποβάλλονται στο επίπεδο 2, επίσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω της διαδικασίας επιτροπολογίας. Το οριστικό κείμενο που προκύπτει από τη διαβούλευση, η οποία προηγείται, υποβάλλεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κινητών Αξιών⁽⁶⁾ και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, που αποφασίζουν για τη θέσπιση συμπληρωματικής ευρωπαϊκής νομοθεσίας για την εφαρμογή της Οδηγίας σε τρεις μήνες από την υποβολή του.

Στο πλαίσιο αυτό, το Μάρτιο 2003 εκδόθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τρία κείμενα εργασίας⁽⁷⁾ με βάση σχετική γνωμοδότηση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς (CESR)⁽⁸⁾, για την οριστική διαμόρφωση της οποίας προηγήθηκαν διαβουλεύσεις με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς κατά τη διάρκεια του 2002⁽⁹⁾. Σημειώνεται ότι από τη στιγμή της υιοθέτησης της διαδικασίας Lamfalussy στο χρηματοπιστωτικό τομέα, είναι η πρώτη φορά που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσιεύει τέτοιου είδους κείμενα εργασίας, τα οποία υποβάλλονται επίσης σε διαβούλευση μέχρι τα τέλη Απριλίου του τρέχοντος έτους.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει τα κείμενα αυτά να έχουν τη μορφή Οδηγίας σε ό,τι αφορά στα εκτελεστικού χαρακτήρα μέτρα για τα άρθρα 1 και 6 παρ. 1, 2 και 5 της Οδηγίας-πλαισίου (2003/6/ΕΚ) και Κανονισμού

⁽⁵⁾ Μέχρι στιγμής η Οδηγία δεν έχει δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

⁽⁶⁾ Πρόκειται για την European Securities Committee (ESC).

⁽⁷⁾ Βλ. DG Internal Market Services' Working Document on the implementation of article 1 and article 6 paragraphs 1 and 2 of the European Parliament and Council Directive 2003/6/EC on Insider Dealing and Market Abuse – Working Document ESC 12/2003, DG Internal Market Services' Working Document on the implementation of article 6 paragraph 5 of the European Parliament and Council Directive 2003/6/EC on Insider Dealing and Market Abuse – Working Document ESC 13/2003, DG Internal Market Services' Working Document on the implementation of article 8 of the European Parliament and Council Directive 2003/6/EC on Insider Dealing and Market Abuse – Working Document ESC 14/2003. Τα κείμενα αυτά είναι διαθέσιμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση: www.europa.eu.int/comm/internalmarket/en/finances/mobil/market-abuse_en.htm

⁽⁸⁾ Πρόκειται για την Commission of European Securities Regulators (CESR), η οποία συστάθηκε σύμφωνα με τους όρους της Απόφασης της 6ης Ιουνίου 2001 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2001/1501/ΕΚ).

⁽⁹⁾ Η CESR υπέβαλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την οριστική, μετά την ολοκλήρωση των διαβουλεύσεων με τους εμπλεκόμενους φορείς, γνωμοδότησή της στις 31 Δεκεμβρίου 2002. Τα σχετικά κείμενα της CESR είναι διαθέσιμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση: www.europafesco.org

για εκείνα του άρθρου 8. Τα προτεινόμενα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέτρα βασίζονται, κατά κύριο λόγο, στις σχετικές γνωμοδοτήσεις της CESR και καλύπτουν αντίστοιχα τις εξής θεματικές ενότητες:

- ορισμοί της εμπιστευτικής πληροφορίας και της χειραγώγησης της αγοράς και καθορισμός των υποχρεώσεων δημοσιοποίησης στοιχείων από τις εισηγμένες εταιρείες (άρθρα 1 και 6 παρ. 1, 2 της Οδηγίας 2003/6/ΕΚ),
- καθορισμός των υποχρεώσεων για δίκαιη παρουσίαση ερευνών και μελετών και τη δημοσίευση περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων (άρθρο 6 παρ. 5 της Οδηγίας 2003/6/ΕΚ),
- καθορισμός του “ασφαλούς καταφυγίου” (safe harbour), δηλαδή των εξαιρέσεων από την απαγόρευση εκμετάλλευσης εμπιστευτικής πληροφόρησης και χειραγώγησης της αγοράς στο πρόγραμμα επαναγοράς ιδίων μετοχών και σταθεροποίησης της τιμής της μετοχής (άρθρο 8 της Οδηγίας 2003/6/ΕΚ).

Ως γενική παρατήρηση επισημαίνεται ότι τα προτεινόμενα από την Επιτροπή κείμενα των Οδηγιών και του Κανονισμού είναι λιγότερο διεξοδικά από τα αντίστοιχα κείμενα της CESR, αφήνοντας περιθώριο υιοθέτησης πιο εξειδικευμένων μέτρων στο επίπεδο 3, στο οποίο επιδιώκεται η διασφάλιση της ομοιόμορφης υλοποίησης των πράξεων κανονιστικού περιεχομένου που αποφασίζονται στα επίπεδα 1 και 2 στα κράτη μέλη, με την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των ρυθμιστικών αρχών των αγορών κινητών αξιών των κρατών μελών και την έκδοση κατευθυντήριων μέτρων.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΌ ΔΕΛΤΊΟ

Περί τα τέλη Δεκεμβρίου 2002 υποβλήθηκε εκ νέου από τη CESR – συμπληρωματικά στο κείμενο διαβούλευσης που δημοσιεύτηκε τον Οκτώβριο 2002 – κείμενο διαβούλευσης για τα εκτελεστικού χαρακτήρα μέτρα, που θα πρέπει να ληφθούν στο πλαίσιο της υπό εκπόνηση Οδηγίας για το ενημερωτικό δελτίο, κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση.

Τα προτεινόμενα από τη CESR μέτρα εκτελεστικού χαρακτήρα αφορούν στις προϋποθέσεις πληροφόρησης για κινητές αξίες, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές κατηγορίες, χαρακτηριστικά και απαιτήσεις εκδοτών, επενδυτών και κεφαλαιαγορών. Μεταξύ άλλων καλύπτουν τις υποχρεώσεις δημοσιεύσεων αναφορικά με τα ομόλογα χρέους (debt securities), τις μετοχές πιστωτικών ιδρυμάτων, τα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα, τα αποδεικτικά κατάθεσης μετοχών (depository receipts), το βιβλίο προσφορών για ναυτιλιακές εταιρείες κ.λπ.

Η προθεσμία για τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων στην εν λόγω διαβούλευση έληξε στις αρχές Φεβρουαρίου του τρέχοντος έτους. Το συμβουλευτικό κείμενο της CESR θα υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έτσι όπως θα διαμορφωθεί μετά τη διαβούλευση, στις 31 Μαρτίου 2003.

ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΠΕΝΔΥΤΗ

Περί τα τέλη Μαρτίου 2003 υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόταση Οδηγίας αναφορικά με τις υποχρεώσεις διαφάνειας των εκδοτών, των οποίων οι κινητές αξίες γίνονται δεκτές για διαπραγμάτευση σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά. Η πρόταση Οδηγίας αποτελεί συνέχεια των διαβουλεύσεων που πραγματοποίησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τους εμπλεκόμενους φορείς ήδη από το 2001⁽¹⁰⁾.

Κύριος στόχος της Οδηγίας είναι η ενίσχυση της προστασίας του επενδυτή, ώστε να αυξηθεί η εμπιστοσύνη του στη λειτουργία της ενιαίας εσωτερικής αγοράς, και η κατάργηση ορισμένων, τουλάχιστον, διαφοροποιήσεων των εθνικών νομοθεσιών αναφορικά με τις επιβαλλόμενες υποχρεώσεις διαφάνειας, ώστε να ενθαρρύνονται οι εκδότες να εισάγουν τις κινητές αξίες τους και εκτός των εθνικών συνόρων.

Για το σκοπό αυτό, με την πρόταση Οδηγίας επιδιώκεται η εναρμόνιση των υποχρεώσεων διαφάνειας και της

⁽¹⁰⁾ Βλ. Consultation Document of the Services of the Internal Market Directorate General “Towards an EU regime on transparency obligations of issuers whose securities are admitted to trading on a regulated market”, July 2001, Second Consultation by the Services of the Internal Market Directorate General of the European Commission, “Towards an EU regime on transparency obligations of issuers whose securities are admitted to trading on a regulated market”, May 2002.

συχνότητας υποβολής οικονομικών στοιχείων από τους εκδότες, των οποίων οι κινητές αξίες είναι αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένες αγορές. Στο πλαίσιο αυτό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιδιώκει την εξισορρόπηση μεταξύ της μεγαλύτερης δυνατής διαφάνειας για τους επενδυτές και της ταυτόχρονης αποφυγής γραφειοκρατικών διαδικασιών και μεγάλου κόστους για τους εκδότες.

Στην πρόταση Οδηγίας, για την οποία ακολουθείται η διαδικασία Lamfalussy, περιέχονται ρυθμίσεις – μεταξύ άλλων – για την περιοδική πληροφόρηση και ειδικότερα τις ετήσιες και τις εξαμηνιαίες οικονομικές εκθέσεις, και την τριμηνιαία πληροφόρηση, τις κατηγορίες που εξαιρούνται από τις προβλεπόμενες υποχρεώσεις και την ευθύνη του εκδότη. Προτείνονται επίσης ρυθμίσεις για την πληροφόρηση που πρέπει να παρέχεται σε συνεχή βάση και ειδικότερα αναφορικά με την απόκτηση σημαντικών συμμετοχών και τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται για τη γνωστοποίησή τους, καθώς επίσης και ρυθμίσεις για την πληροφόρηση που πρέπει να παρέχεται από τον εκδότη στους μετόχους και στους κατέχοντες χρεόγραφα. Τέλος, καθιερώνεται η αρχή του ελέγχου από το κράτος μέλος καταγωγής, ρυθμίσεις για τη γλώσσα, στην οποία πρέπει να διοχετεύεται η προβλεπόμενη πληροφόρηση, καθώς και κανόνες για τις αρμόδιες αρχές.

Γ' ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ – ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ – ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΜΙΚΡΗΣ ΑΞΙΑΣ

Το Σεπτέμβριο 2002 η Επιτροπή Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμού (Committee on Payment and Settlement Systems), που λειτουργεί υπό την αιγίδα της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (BIS), δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους φορείς σε σχέση με τα “Αιτήματα πολιτικής των κεντρικών τραπεζών αναφορικά με τα συστήματα και μέσα πληρωμών μικρής αξίας”. Σε συνέχεια της εν λόγω διαδικασίας η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν, εξέδωσε την τελική μορφή του κειμένου στις 19 Μαρτίου 2003⁽¹⁾.

Αφού διακρίνονται οι ρόλοι που διαδραματίζει η κεντρική τράπεζα στα συστήματα πληρωμών, (λειτουργικός [operational], διοικητικός [overseer] και ρόλος καταλύτη για την προώθηση αλλαγών [catalyst - facilitator]), η έκθεση θέτει τους βασικούς στόχους πολιτικής για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της ασφάλειας των αγορών πληρωμών μικρής αξίας.

⁽¹⁾ Η εν λόγω έκθεση αποτελεί το τρίτο κατά σειρά πόνημα της ομάδας εργασίας για τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας, που δραριοποιείται στους κόλπους της Επιτροπής Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμού. Έχουν προηγηθεί οι εκθέσεις: “Retail payments in

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ TARGET

Τον Οκτώβριο 2002 το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ανακοίνωσε την απόφασή του σχετικά με τη μακροπρόθεσμη στρατηγική για την αναδιαμόρφωση του συστήματος TARGET. Ακολούθησε τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους η έκδοση ανακοίνωσης σε σχέση με τις αρχές και τη δομή του συστήματος TARGET 2, με την οποία ξεκίνησε το πρώτο στάδιο διαβούλευσης του Ευρωσυστήματος με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς της αγοράς. Η τελική προθεσμία υποβολής των θέσεων των εμπλεκόμενων φορέων επεκτάθηκε μέχρι την 25η Απριλίου 2003.

Την αιτιολογική βάση των προτεινόμενων αλλαγών συγκροτούν:

α) η υφιστάμενη ετερογενής δομή του TARGET αναφορικά με τεχνικά ζητήματα και τη διαχείριση της ρευστότητας των συμμετεχόντων⁽¹²⁾, β) η περιορισμένη αποδοτικότητα του συστήματος ως προς το κόστος, γ) οι μελλοντικές προκλήσεις – ιδίως σε σχέση με τη διεύρυνση της ΕΕ.

Η δομή του TARGET 2, μετά από μια αρχική περίοδο (3-4 χρόνια) όπου θα συνυπάρχουν οι επιμέρους πλατφόρμες (προσαρμοσμένες στις ιδιαιτερότητες της κάθε χώρας ή “κλωνοποιημένες”) και μία κοινή πλατφόρμα διαθέσιμη σε όσες κεντρικές τράπεζες αποφασίσουν – από την αρχή ή στη διάρκεια – να εγκαταλείψουν τη δική τους πλατφόρμα, θα παρέχει στις εθνικές κεντρικές τράπεζες τις εξής επιλογές:

- Διατήρηση της υφιστάμενης εθνικής πλατφόρμας.
- Ενταξη στην προϋπάρχουσα κοινή πλατφόρμα.
- Δημιουργία άλλης κοινής πλατφόρμας με άλλη κεντρική τράπεζα.

Ιδιαίτερη σημασία έχει και η επικείμενη μερική (ή καθολική) επέκταση της αρμοδιότητας του Ευρωσυστήματος σε υβριδικά συστήματα, υπό τον όρο ότι πραγματοποιούν διακανονισμό: α) με ενδοημερησία οριστικότητα σε συνεχή βάση και β) σε πρωτογενές χρήμα⁽¹³⁾.

Θεμελιώδη χαρακτηριστικά του υπό εκπόνηση συστήματος αποτελούν:

α) η διαμόρφωση ενιαίων προτύπων, διαδικασιών και λειτουργιών, β) η παροχή με εναρμονισμένους όρους από όλες τις επιμέρους πλατφόρμες ενός συνόλου βασικών υπηρεσιών (queuing, back up facilities), γ) η ενιαία διάρθρωση τιμών – η οποία θα βασίζεται στο σύστημα με το χαμηλότερο κόστος ανά συναλλαγή.

Η προσπάθεια του ΕΣΚΤ για την υλοποίηση ενός συσσωματωμένου συστήματος RTGS συνηγορεί στο όραμα του τραπεζικού τομέα για τη διαμόρφωση μιας ενιαίας αγοράς πληρωμών (SEPA).

ΠΕΡΑΤΩΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Στις 7 Οκτωβρίου 2002 το Ευρωσύστημα, αποβλέποντας στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του λειτουργικού πλαισίου της νομισματικής πολιτικής, ξεκίνησε διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης με όλα τα πιστωτικά

selected countries: a comparative study” και “Clearing and Settlement Arrangements for Retail Payments in Selected Countries” που δημοσιεύθηκαν το Σεπτέμβριο του 1999 και το Σεπτέμβριο του 2000 αντίστοιχα. Για τα σχετικά κείμενα βλ. ιστοσελίδα www.bis.org/cpss/cpsspubl.htm

⁽¹²⁾ Η αποτελεσματική διαχείριση της ρευστότητας αποτελεί ίσως το σημαντικότερο ζήτημα στα πλαίσια των αναμενόμενων αλλαγών και έχει προσελκύσει το κύριο ενδιαφέρον των εμπλεκόμενων φορέων.

⁽¹³⁾ Σχετικά, αν και ουσιαστικά διαφοροποιούμενα, παραδείγματα υβριδικών συστημάτων αποτελούν το γαλλικό Paris Net Settlement και το γερμανικό RTGS plus.

ιδρύματα, καθώς και τις ενώσεις τραπεζών και ιδρυμάτων της χρηματοπιστωτικής αγοράς της ζώνης του ευρώ.

Αντικείμενο της διαβούλευσης αποτέλεσαν τα εξής θέματα:

- αλλαγή της χρονικής οριοθέτησης της περιόδου τήρησης ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών⁽¹⁴⁾,
- μείωση της διάρκειας των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης (ΠΚΑ) από δύο εβδομάδες σε μία, και
- αναστολή της διεξαγωγής πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (ΠΠΜΑ).

Ο σκοπός των δύο πρώτων προτεινόμενων αλλαγών συνίσταται:

- στην ημερολογιακή εναρμόνιση της έναρξης της περιόδου τήρησης με την ημερομηνία διακανονισμού των ΠΚΑ, ο οποίος διενεργείται μετά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου – κατά την οποία αξιολογεί την κατεύθυνση της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ και προβαίνει σε αλλαγές των επιτοκίων – προκειμένου να επιτευχθεί:
 - α) αφενός η εξάλειψη των προσδοκίων μεταβολής των επιτοκίων, στη διάρκεια της περιόδου τήρησης, των αντισυμβαλλομένων που υποβάλλουν προσφορές στο πλαίσιο των ΠΚΑ,
 - β) αφετέρου ότι η περίοδος τήρησης θα αρχίζει πάντοτε σε ημέρα λειτουργίας του TARGET και σπάνια θα λήγει σε ημέρα, κατά την οποία το TARGET δεν λειτουργεί.
- στη μη επέκταση της διάρκειας των ΠΚΑ στην επόμενη περίοδο τήρησης ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών, προκειμένου να περιοριστούν οι επιδράσεις που ασκούν οι προσδοκίες μεταβολής των επιτοκίων στη συμπεριφορά των αντισυμβαλλομένων κατά την υποβολή προσφορών⁽¹⁵⁾.

Τα δύο μέτρα θα συμβάλουν στην εμπέδωση της σταθερότητας των συνθηκών υποβολής προσφορών στις ΠΚΑ, δεδομένου ότι οι μεταβολές των βασικών επιτοκίων της ΕΚΤ θα τίθενται σε ισχύ, σε γενικές γραμμές, μόνο κατά την επόμενη περίοδο τήρησης και δεν θα υφίσταται έτσι δυνατότητα μετακύλισης των συνθηκών ρευστότητας από τη μια περίοδο τήρησης στην άλλη.

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων στη διαβούλευση τάχθηκε υπέρ της αλλαγής της χρονικής οριοθέτησης της περιόδου τήρησης των ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών και της μείωσης της διάρκειας των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης (ΠΚΑ). Ακολούθως το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε να προχωρήσει στην εφαρμογή των μέτρων αυτών, με σκοπό τη βελτίωση του λειτουργικού πλαισίου για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής⁽¹⁶⁾. Δεδομένων όμως των απαιτούμενων προπαρασκευαστικών εργασιών, προβλέπεται να τεθούν σε ισχύ στη διάρκεια του πρώτου τριμήνου του 2004 – ενώ το ημερολογιακό πρόγραμμα των περιόδων τήρησης των ελάχιστων υποχρεωτικών αποθεματικών θα δημοσιευθεί τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την εφαρμογή τους.

Τέλος, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, κατόπιν και της σύμφωνης γνώμης της πλειοψηφίας των συμμετεχόντων, αποφάσισε να μην αναστείλει τη διεξαγωγή των πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, παρά το γεγονός ότι ο αριθμός των τραπεζών που συμμετέχουν σε αυτές παρουσιάζει φθίνουσα τάση. Η μη αναστολή κρίθηκε αναγκαία στη βάση δύο επιχειρημάτων:

- Οι εν λόγω πράξεις συμβάλλουν στην αποτελεσματική διαχείριση της ρευστότητας μακροπρόθεσμα.
- Επιπλέον η πρόρριση της σύντμησης της διάρκειας των ΠΚΑ σε συνδυασμό με ενδεχόμενη αναστολή των ΠΠΜΑ θα συνεπαγόταν επίταση του λειτουργικού κινδύνου μέσω της περαιτέρω συγκέντρωσης του όγκου των συναλλαγών αναχρηματοδότησης.

⁽¹⁴⁾ Σήμερα η εκπλήρωση της σχετικής υποχρέωσης κρίνεται με βάση το μέσο όρο των ημερήσιων υπολοίπων των λογαριασμών ελάχιστων αποθεματικών των πιστωτικών ιδρυμάτων στη διάρκεια μηνιαίας περιόδου τήρησης, η οποία αρχίζει πάντοτε στις 24 κάθε μήνα και λήγει στις 23 του επόμενου, ανεξάρτητα από το αν τις ημέρες αυτές λειτουργεί το σύστημα TARGET ή όχι.

⁽¹⁵⁾ Πρέπει να σημειωθεί ότι η επίτευξη του εν λόγω στόχου μέσω της σύντμησης της διάρκειας των ΠΚΑ συνεπάγεται ceteris paribus την αύξηση του όγκου των συναλλαγών αναχρηματοδότησης.

⁽¹⁶⁾ Βλ. σχετικά Δελτίο Τύπου ΕΚΤ 23ης Ιανουαρίου 2003.

Δ' ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΤΟΥ ΟΟΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Οι κατευθυντήριες γραμμές για την προστασία του καταναλωτή σε περιβάλλον ηλεκτρονικού εμπορίου έθεσαν τις βασικές αρχές για τη διαμόρφωση μιας αποτελεσματικής πολιτικής προστασίας των καταναλωτών κατά τη διενέργεια ηλεκτρονικών συναλλαγών (Business to Consumer)⁽¹⁷⁾. Η παρούσα έκθεση συντάχθηκε κατόπιν σχετικής εντολής του Συμβουλίου του ΟΟΣΑ προς την Επιτροπή Πολιτικής Καταναλωτών και συνοψίζει τα αποτελέσματα της εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών στις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ. Επιπλέον, αφενός καταγράφει σειρά πρόσθετων πρωτοβουλιών που ανέλαβε η Επιτροπή σε μια προσπάθεια αντιμετώπισης των συναφών ζητημάτων και, αφετέρου, θέτει τις προκλήσεις που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν στο μέλλον. Πρέπει να σημειωθεί ότι η Ελλάδα συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών που ανέλαβαν σχετική δράση⁽¹⁸⁾.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΕΝΥΠΟΘΗΚΗ ΠΙΣΤΗ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, διαπιστώνοντας την απουσία ενιαίας αγοράς ενυπόθηκης πίστης, προέβη στη σύσταση ειδικού forum (Mortgage Credit Forum), το οποίο θα έχει ως κύριο στόχο τον προσδιορισμό των υφιστάμενων εμποδίων για την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς στον τομέα της ενυπόθηκης πίστης και την υποβολή προτάσεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την πολιτική που θα πρέπει να ακολουθηθεί, με στόχο τη δημιουργία ενιαίας αγοράς και στον τομέα αυτόν. Στο forum θα συμμετέχουν και εκπρόσωποι του πιστωτικού τομέα, οι οποίοι, όπως και τα υπόλοιπα μέλη του forum, επελέγησαν με βάση την εμπειρία και τεχνογνωσία που διαθέτουν. Οι εργασίες του forum αναμένεται να διαρκέσουν ένα χρόνο.

⁽¹⁷⁾ OECD (1999): Guidelines for Consumer Protection in the Context of Electronic Commerce, Δεκέμβριος.

⁽¹⁸⁾ OECD (2002): Consumers in the on-line market place the OECD Guidelines three years later, Φεβρουάριος. Τα εν λόγω κείμενα βρίσκονται στη διεύθυνση www.oecd.org/EN/documents/0,,EN-documents-9-nodirectorate-no-24-no-29,00.html

Ε' ΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Το Φεβρουάριο 2003 υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανακοίνωση για ένα συνεκτικότερο ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων⁽¹⁹⁾. Η Ανακοίνωση αυτή βασίζεται σε σχετική προηγούμενη Ανακοίνωση της Επιτροπής του 2001, με την οποία δρομολογήθηκε καταρχήν η διαδικασία διαβούλευσης και διαλόγου για τη διερεύνηση της αναγκαιότητας μιας κοινοτικής δράσης μεγαλύτερης εμβέλειας στον τομέα του δικαίου των συμβάσεων, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που απορρέουν από τις διαφορές στα αντίστοιχα εθνικά δίκαια των χωρών της ΕΕ.

Στην παρούσα Ανακοίνωση παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της Επιτροπής, τα προβλήματα που εντοπίστηκαν κατά τη διαδικασία της διαβούλευσης και αφορούν στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και προτείνονται μέτρα για την επίλυση των προβλημάτων αυτών.

Σε ό,τι αφορά στα προβλήματα που εντοπίστηκαν από τους συμμετέχοντες στη διαβούλευση επισημάνθηκαν ιδιαίτερα οι αποκλίσεις μεταξύ των εθνικών δικαίων περί συμβάσεων, καθώς επίσης και οι αντιφάσεις που παρατηρούνται στην ίδια την κοινοτική νομοθεσία. Τα προβλήματα αυτά και οι επιπτώσεις που έχουν στην εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς και την ενιαία εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου παρουσιάζονται αναλυτικά στην Ανακοίνωση ανά τομέα. Στη συνέχεια και για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που εντοπίστηκαν ή έστω ορισμένων από αυτά, η Επιτροπή προτείνει μια προσέγγιση, η οποία θα συνδυάζει τη λήψη μέτρων κανονιστικού και μη κανονιστικού χαρακτήρα κατά περίπτωση και ανά τομέα. Οι τρεις άξονες που προτείνονται σχετικά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνοψίζονται:

- στη λήψη μέτρων για τη βελτίωση της ποιότητας του κοινοτικού κεκτημένου στον τομέα του δικαίου των συμβάσεων,
- στην προώθηση της εκπόνησης τυποποιημένων συμβατικών όρων στο σύνολο της ΕΕ και
- στη διερεύνηση της σκοπιμότητας λήψης μη τομεακών μέτρων στον τομέα του ευρωπαϊκού δικαίου των συμβάσεων.

Η προθεσμία για την υποβολή παρατηρήσεων και σχολίων από τους εμπλεκόμενους φορείς στην παρούσα Ανακοίνωση λήγει στις 16.05.2003.

⁽¹⁹⁾ Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο “Ένα συνεκτικότερο Ευρωπαϊκό Δίκαιο των Συμβάσεων” COM (2003) 69 τελικό.